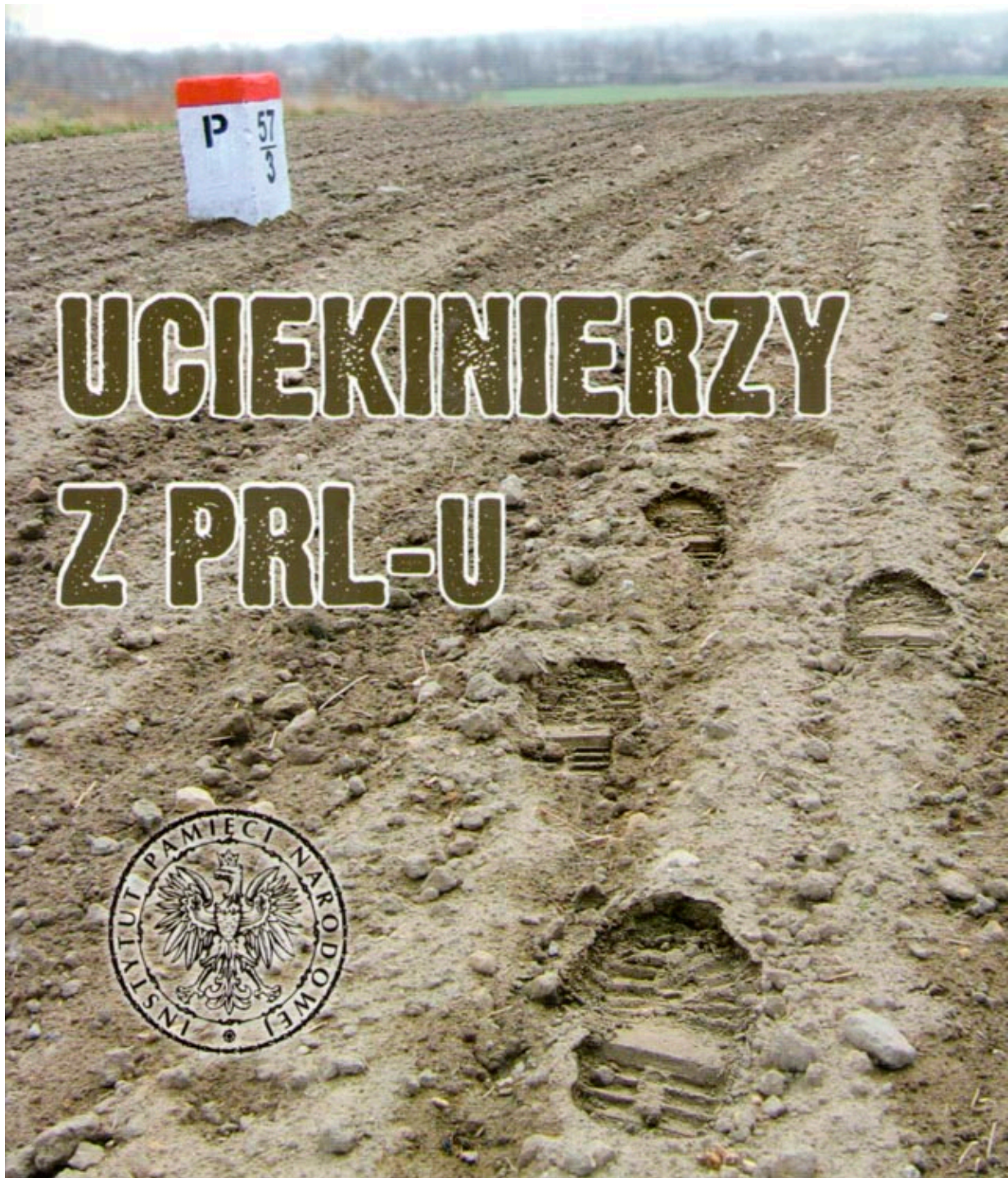

Instytut Pamięci Narodowej - Gdańsk

<https://gdansk.ipn.gov.pl/pl2/aktualnosci/18033,Wystawa-Uciekinierzy-z-PRL-u-Lebork-21-maja-3-czerwca-2013.html>
27.04.2024, 08:38

Wystawa „Uciekinierzy z PRL-u” - Lębork, 21 maja - 3 czerwca 2013

W dniach od 21 maja do 3 czerwca br. w Starostwie Lęborskim, przy ul. Czołgistów 15, prezentowana będzie wystawa „Uciekinierzy z PRL-u”. Autorami wystawy są historycy z katowickiego oddziału IPN – Monika Bortlik-Dźwierzynska oraz Marcin Niedurny. Jej premiera miała miejsce w 2005 r. w Katowicach. W województwie pomorskim jest prezentowana po raz trzeci (przed paroma laty pokazywana była w Elblągu, w tym roku natomiast w Chojnicach).

Celem wystawy jest zaprezentowanie różnorodnych form ucieczek z komunistycznej Polski oraz metod stosowanych przez władze w celu przeciwdziałania im. Na ponad trzydziestu planszach zaprezentowano liczne zdjęcia, plany, mapy oraz dokumenty pochodzące ze zbiorów ponad dwadzieścia archiwów państwowych, muzeów, agencji prasowych i fotograficznych, a także osób prywatnych.

Organizatorem prezentacji wystawy jest pion edukacyjno-naukowy Oddziału IPN w Gdańsku oraz Starostwo Lęborskie.

Wystawę można zwiedzać bezpłatnie w godzinach otwarcia urzędu. Wystawa jest prezentowana w holu głównym, na parterze.

Wstęp wolny. Zapraszamy serdecznie!

Jednym z elementów systemu komunistycznego w Polsce było odebranie obywatelom możliwości wyjazdu z kraju. Zamknięcie granic państwa i izolacja od wpływów „zewnętrznych” prowadzić miały do przejścia przez władzę pełnej kontroli nad społeczeństwem. Wobec faktu zablokowania drogi swobodnej emigracji osoby, które z różnych względów nie widziały możliwości dalszego życia w Polsce Ludowej, podejmowały decyzję o wydostaniu się z kraju nielegalnie.

Ojczyznę opuszczano na wiele sposobów. Największe ryzyko, rosnące wraz z wprowadzaniem coraz skuteczniejszych metod zabezpieczenia granic, towarzyszyło ucieczce przez „zieloną granicę”. Szanse powodzenia zwiększała w takim wypadku pomoc zachodnich służb specjalnych, jednakże tą formą „ewakuacji” z Polski objęto nielicznych. Najbezpieczniejszą „drogą” ku wolności pozostawała odmowa powrotu do kraju z czasowego pobytu za granicą.

Na ucieczkę z Polski decydowały się osoby reprezentujące najróżniejsze grupy i środowiska społeczne. Dla wielu była to forma sprzeciwu lub oporu wobec komunistycznej rzeczywistości. W okresie największego terroru organów bezpieczeństwa stanowiła często jedyną alternatywę wobec groźby aresztowania. W kolejnych dekadach obok prześladowań politycznych o opuszczeniu kraju coraz częściej decydowały względy natury ekonomicznej. Wśród uciekinierów znajdowały się również osoby, które współtworzyły komunistyczny aparat władzy lub były jego beneficjentami – wysocy urzędnicy państwowi i partyjni, oficerowie organów bezpieczeństwa i Ludowego Wojska Polskiego, dyplomaci. Ich ucieczki zarówno w kraju jak i za „żelazną kurtyną” wzbudzały prawdziwą sensację, a oni sami z reguły cieszyli się dużym zainteresowaniem mediów. Nie zawsze zasłużenie jak pokazuje przypadek zbiegłego w grudniu 1953 r. płk. Józefa Światły, jednej z najważniejszych

postaci stalinowskiego aparatu represji. (fragment tekstu na jednej z plansz wystawy).